

LBRIS

We know
books

CLARA SÁNCHEZ

MISTERUL NUMELUI TĂU

Traducere din limba spaniolă
ELENA-ANCA COMAN

editura rao

Cuprins

1. În bătaia vântului.....	5
2. Fata cu părul roșu.....	29
3. Veninul îndoiei.....	89
4. Sesam, deschide-te!.....	119
5. Și monștrii se îndrăgostesc.....	145
6. Eterna tinerețe.....	183
7. Talismanul.....	247
8. Săpun, floare, cuțit.....	271
9. Nu-ți fie teamă!.....	301
10. Nimeni nu ne vede.....	319
11. Sub pământ, sub cer.....	367

biblioteca rao

FICȚIUNE

CLASICI

<i>Diderot</i>	Nepotul lui Rameau
<i>Johann Wolfgang Goethe</i>	Opere alese (vol. 15) • Poezii (vol. 1)
<i>Stendhal</i>	Mănăstirea din Parma

CLASICI CONTEMPORANI

<i>Anita Albus</i>	Paradis și paradox
<i>James Agee</i>	Un deces în familie
<i>William Blake</i>	Cântece ale inocenței
<i>Charles Bukowski</i>	Povești despre nebunia obișnuită • Cea mai frumoasă femeie din oraș și alte povestiri
<i>Georges Bataille</i>	Literatura și răul
<i>Albert Camus</i>	Carnete • Teatru
<i>Albert Camus & René Char</i>	Correspondență 1946-1959
<i>Miguel Delibes</i>	Ereticul
<i>William Faulkner</i>	Căminul • Orașul • Casa cu coloane • Steaguri în țărăni
	• Sanctuar • Sartoris • Nuvele regăsite • Neînfrânții • Povestiri inedite • Recviem pentru o călugăriță • Iscoadă în țărăni
	• Hotomanii • O parabolă • Pe patul de moarte
<i>Michel Foucault</i>	Cuvintele și lucrurile • Arheologia cunoașterii
<i>Andre Gide</i>	Falsificatorii de bani / Porumbelul • Fructele pământului
	• Amintiri de la curtea cu juri
<i>Witold Gombrowicz</i>	Ferdynand • Trans-Atlantic • Pornografie • Cosmos
	• Bakakai • Jurnal (vol. 1, vol. 2) • Teatru
<i>John O'Hara</i>	Butterfield 8 • Întâlnire în Samarra
<i>Hermann Hesse</i>	Knulp • Demian • Lupul de stepă • Narcis și Gură-de-aur
	• Cele mai frumoase povestiri (2 vol.)
<i>John Irving</i>	Lumea văzută de Garp • Până te voi găsi • Văduvă pentru un an
<i>James Joyce</i>	Stephen Eroul
<i>Ilf și Petrov</i>	Vișelul de aur • Douăsprezece scaune
<i>Franz Kafka</i>	Correspondență (vol. I) • Correspondență (vol. II)
	• Correspondență (vol. III)
<i>Claudio Magris</i>	La voia întâmplării • Călătorie nesfârșită
<i>André Malraux</i>	Cuceritorii. Calea regală • Speranță • Muzeul imaginar •
	Carte din URSS 1934
<i>Thomas Mann</i>	Alteț regală • Povestiri • Lotte la Weimar
	• Casa Buddenbrook
<i>Gabriel García Márquez</i>	Vijelia • Ceas rău • Ochi de câine albastru • N-am venit să țin
	un discurs
<i>Marcel Proust</i>	Eseuri • Carnete
<i>Antoine de Saint-Exupéry</i>	Scrisori către o necunoscută
<i>Ernesto Sabato</i>	Eseuri (vol. 1) • Eseuri (vol. 2)
<i>William Saroyan</i>	Comedia umană • Nebunie în familie • Aventurile lui Wesley
	Jackson
<i>Jean-Paul Sartre</i>	Teatru
<i>Claude Simon</i>	Drumul Flandrei • Georgicele
<i>John Steinbeck</i>	Pășunile Raiului • Cartierul Tortilla • Nopti fără lună • Perla
	• Jurnal rusesc • Joia dulce • Călătorii cu Charley
<i>Stefan Zweig</i>	Suflete zbuciumate • Amoc. Obsedatul

AUTORI ROMÂNI CONTEMPORANI

<i>Vartan Arachelian</i>	Noaptea bastarzilor • Numele și umbra
<i>Răzvan Ioan Boanchiș</i>	Departa de Eritreea
<i>Augustin Buzura</i>	Absenții • Recviem pentru nebuni și bestii • Refugii

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

SÁNCHEZ, CLARA

Misterul numelui tău / Clara Sánchez; trad.: Elena-Anca Coman. –

București: Editura RAO, 2014

ISBN 978-606-609-677-5

I. Coman, Elena-Anca (trad.)

821.134.2-31=135.1

Editura RAO

Str. Bârgăului, nr. 9-11, sector 1,

București, România

www.raobooks.com

www.rao.ro

CLARA SÁNCHEZ

Lo que esconde tu nombre

© Clara Sánchez, 2010

© Ediciones Destino, S.A., 2010

© Editura RAO, 2013

Pentru versiunea în limba română

2014

Această carte este publicată
cu o subvenție din partea Ministerului Educației,
Culturii și Sportului din Spania

ISBN 978-606-609-677-5

1.

**În bătaia
vântului**

Julián

Știam la ce se gândea fiica mea în timp ce mă privea cu ochii ei negri pătrunzători și puțin speriați cum îmi făceam bagajul. Semănau cu ai mamei ei, iar buzele fine erau ca ale mele, dar, pe măsură ce creștea și trupul i se dezvolta, semăna din ce în ce mai mult cu ea. Dacă ai fi comparat-o cu pozele în care Raquel avea 50 de ani, ar fi fost evident că semănau ca două picături de apă. Fiica mea credea că sunt un bătrân nebun și incurabil obsedat de acel trecut care nu mai interesa pe nimeni și din care nu eram în stare să uit nicio zi, niciun detaliu, niciun chip, niciun nume, chiar de-ar fi fost un lung și greu nume nemțesc, deși deseori trebuia să fac un mare efort pentru a-mi aminti titlul unui film.

Și oricât m-aș fi străduit să par vesel, nu puteam să nu-i trezesc mila, căci, pe lângă faptul că eram bătrân și nebun, mai aveam și o arteră obturată și, cu toate că medicul cardiolog, ca să nu mă sperie, îmi spusese că sângele își va căuta o traiectorie alternativă evitând artera deteriorată, nu-mi făceam iluzii că m-aș mai putea întoarce. Așa că mi-am sărutat copila, dându-i ceea ce pentru mine reprezenta ultimul sărut și încercând, ce-i drept, ca ea să nu-și dea seama. Cândva tot trebuia să mă vadă pentru ultima oară și preferam să mă vadă viu și făcându-mi bagajul.

Adevărul este că niciodată nu mi-ar fi trecut prin minte o asemenea nebunie în starea în care mă aflam, dacă n-aș fi primit o scrisoare de la prietenul meu Salvador Castro, Salva, pe care nu-l mai văzusem de când ne pensionaserăm la Centru, înverșunat să îi vâneze pe

ofiterii naziști împrăștiati prin lume. Și însuși Centrul se pensiona pe măsură ce obiectivele sale ajungeau la limita bătrâneții și mureau, și acei monștri muribunzi scăpau de noi încă o dată. În cele mai multe cazuri, frica îi menținuse vigilenți și îi ajutase să scape și le era teamă de noi, pentru că îi uram. Fusesse de ajuns doar să învețe să ne miroasă ura ca să o ia la fugă.

Când am luat plicul în mână, în casa mea din Buenos Aires, și am văzut expeditorul, am simțit o tresărire care aproape că m-a paralizat și apoi o emoție imensă. Salvador era unul de-ai mei, singurul care mai rămăsese pe pământ și care știa cine sunt cu adevărat, și de unde provin, și de ce sunt în stare pentru a nu muri sau, din contră, pentru a muri. Ne-am cunoscut pe când eram foarte tineri, pe un culoar strâmt care există între viață și moarte și pe care credincioșii îl numesc infern, iar necredincioșii, ca mine, tot așa. Avea un nume, Mauthausen, și nu-mi trecea prin minte că infernul ar putea fi altfel sau mai rău. Și, pe când mintea mea lupta încă o dată să iasă din infern, traversam cerul printre nori albi și stewardesele răspândeau un miros plăcut de parfum când treceau pe lângă mine, iar eu călătoream comod, întins în scaunul meu, la mai bine de șase mii de metri înălțime, în bătaia vântului.

Salva îmi spunea că se retrăsese de mai mulți ani în Alicante, într-un azil de bătrâni. Un azil foarte frumos, însoțit, între portocali, la câțiva kilometri de mare. La început, intra și ieșea din azil când avea chef, era ca un hotel, cu o cameră cu baie proprie și meniu *à la carte*. Apoi a avut probleme de sănătate (nu mi-a spus ce fel de probleme) și depindea de alții ca să fie dus și adus din sat. Dar, în ciuda inconvenientelor, nu încetase să muncească, în felul său și fără ajutorul nimănui. „Există lucruri de care nu te poți desprinde așa ușor, nu-i așa, Julianín? Este singurul lucru pe care îl pot face dacă nu vreau să încep să mă gândesc la ce mă așteaptă. Ți amintești? Când am intrat acolo eram un băiat ca oricare altul.“

Îl înțelegeam aproape perfect și nu voiam să-l pierd, așa cum nu vrei să pierzi un braț sau un picior. „Acolo“ știam deja ce însemna,

lagărul de exterminare unde ne-am nimerit să muncim împreună în cariera de piatră. Salva știa ce văzusem și îndurasem, iar eu știam ce văzuse el. Ne simțeam blestemați. La șase luni de la eliberare, pe când încercam să ne ascundem înfățișarea care le provoca repulsie celor din jur cu un costum și pălărie, Salva aflase deja că existau mai multe organizații al căror obiectiv era să-i localizeze și să-i vâneze pe naziști. Noi aveam să ne ocupăm de asta. Când ne-au eliberat, ne-am înrolat la Centrul „Memorie și Acțiune“. Eu și Salva eram doi dintre miile de republicani spanioli prizonieri ai lagărelor de concentrare și nu voiam să fim compătimiți. Nu ne simțeam eroi, ci mai degrabă niște ciumați. Eram victime, și nimeni nu iubește victimele, nici pe cei învinși. Alții nu au avut încotro și au fost nevoiți să tacă îndurând frica, rușinea și sentimentul de vinovăție al supraviețuitorilor, dar noi am devenit vânători; el mai mult decât mine. De fapt, m-am lăsat târât de furia și de dorința lui de răzbunare.

A fost ideea lui. Când am ieșit de acolo, tot ce voiam era să fiu normal, să mă alătur oamenilor normali. Dar el mi-a spus că acest lucru era imposibil și că trebuia să supraviețuim în continuare. Și avea dreptate: nu am mai putut să fac niciodată duș cu ușa închisă, nici nu am mai putut suporta mirosul de urină, chiar dacă era a mea. În lagăr, Salva avea douăzeci și trei de ani, iar eu optsprezece, din punct de vedere fizic eram mai robust decât el. Când ne-au eliberat, Salva cântărea treizeci și opt de kilograme. Era slab și tras la față, și melancolic, și foarte inteligent. Uneori trebuia să îi dau ceva ce acolo numeam mâncare, coji de cartofi în apă fiartă, puțină pâine mucedă; nu din milă, ci pentru că aveam nevoie de Salva ca să merg înainte. Îmi amintesc că într-o zi i-am zis că nu înțelegeam de ce luptam să trăim, când știam prea bine că aveam să murim, iar el mi-a răspuns că toți murim la un moment dat, chiar și cei care erau în casele lor, așezați pe un fotoliu, cu un pahar de vin și un trabuc. Paharul de vin și trabucul reprezentau pentru Salva traiul regesc la care trebuia să aspire orice ființă umană. Și fericirea consta în a găsi o fată care să-l

facă să zboare. Credea, de asemenea, că orice om are dreptul să zboare o dată în viață.

Pentru a-și învinge groaza, în loc să închidă ochii și să nu vrea să vadă, nici să știe, Salva era adeptul ideii de a-i ține larg deschiși și de a strânge orice informație posibilă: nume, chipuri de gardieni, grade militare, vizite ale celorlalți ofițeri ai lagărului, organizarea. Mă îndemna să-mi aduc aminte orice puteam, pentru că mai târziu avea să ne fie de folos. Și adevărul e că, pe când încercam să ne amințim totul, uitam puțin de teamă. Am aflat imediat că Salvador era convins că nu avea să sfârșească în acea carieră de piatră, și nici eu, dacă stăteam în preajma lui.

Când s-au deschis porțile și am ieșit, eu am alergat buimac și plângând, în timp ce Salva mi-a pomenit de o misiune. Nu se putea ține pe picioare, dar avea o misiune. A reușit să găsească și să aducă în fața judecătorilor nouăzeci și doi de naziști de grad superior; pe alții nu am avut încotro și i-am răpit, i-am judecat și i-am executat. Eu nu am fost la fel de priceput ca Salva, ci exact invers. Niciodată nu am putut să închei cu succes un caz, în cele din urmă mi-o luau alții înainte sau scăpau. Părea că destinul râdea de mine. Îi găseam, îi urmăream, îi încolțeam și, când eram aproape de reușită, îmi alunecau printre degete, dispăreau; aveau un al șaselea simț.

Salva îmi trimisese în plic o tăietură dintr-un ziar publicat de colonia norvegiană de pe Costa Blanca, pe al cărui frontispiciu apărea fotografia cuplului Christensen. Fredrik avea vreo optzeci și cinci de ani, iar Karin ceva mai puțin. I-a fost ușor să-i recunoască, pentru că nici nu se gândiseră să-și schimbe numele. Potrivit spuselor lui Salva, articolul nu îi denunța, pur și simplu dădea amănunte despre ziua de naștere pe care acest bătrân cu aer respectabil o sărbătorise în casa lui și la care participaseră numeroși compatrioți. I-am recunoscut ochii de uliu care planează asupra pradei. Astfel de ochi îți rămân întipăriți în memorie toată viața. Fotografia nu era de foarte bună calitate. I-o făcuseră în timpul petrecerii, alături de soția lui și o publicaseră ca un fel de cadou. Și uite că acolo era Salvador, ca să o

vadă! Fredrik nu avusese niciun pic de milă, era mânjit de sânge până în gât, poate pentru că, nefiind neamț, deși era arian adevărat, trebuia să demonstreze că e de încredere, trebuia să-și câștige respectul superiorilor. A servit în mai multe regimente ale Waffen-SS și a fost responsabil cu exterminarea a sute de evrei norvegieni. Puteam să-mi dau seama cât de crud a trebuit să fie din faptul că a devenit singurul străin demn de crucea de aur.

Erau înfățișați stând pe o canapea, unul lângă celălalt. Își țineau mâinile sale mari și osoase pe genunchi. Chiar și când stătea jos părea foarte mare. Era greu să treacă neobservat. Ea, în schimb, era mai greu de recunoscut. Bătrânețea o deformase mai mult. Nu era nevoie să caut în memorie, fusese una dintre multele tinere blonde, cu față rotundă și ingenuă și cu brațul ridicat, care îmi umpleau memoria.

„Nu văd bine, am aritmie, mi-ai fi de mare ajutor, așa că, dacă nu ai altceva mai bun de făcut, te aștept. Cine știe, poate că tu chiar vei găsi tinerețea eternă“, îmi spunea Salva în scrisoarea lui. Cu siguranță, se referea la soare, la paharul de vin și la trabuc. Și nu aveam de gând să-l dezamăgesc. La urma urmelor, eu avusesem norocul de a mă însura cu Raquel și de a pune pe picioare o familie, pe când el se devotase cauzei cu trup și suflet. Raquel avea darul de a transforma răul în bine și am considerat că moartea ei înaintea mea este o nouă pedeapsă, la fel și faptul că gândurile ei bune au dispărut din această lume și că au rămas ale mele. Dar, în cele din urmă, mi-am dat seama că Raquel nu mă părăsise de tot și că, gândindu-mă la ea, sufletul mi se umplea de pace, iar mintea, de mici raze de soare.

Fiica mea voia să mă însoțească, o speria gândul că inima mea ar putea să nu reziste. Sărăcuța, credea că la vârsta mea totul este mai greu, și asta era adevărat. Dar era adevărat și faptul că preferam să mor făcând asta decât torturându-mă la gândul că îmi crește glicemia. În plus, măcar o dată lucrurile puteau să se schimbe și era posibil ca inima lui Fredrik Christensen să cedeze înaintea inimii mele. Oricât de bătrân ar fi, mereu va crede că poate să trăiască un pic mai mult, mereu îl va frământa gândul că am putea apărea în viața lui și că, în

cele din urmă, după ce reușise să scape atâta timp, îi vom băga frica în suflet.

Mă entuziasma gândul că eu și Salva am putea ajunge până la canapeaua din fotografie și că, de îndată ce ne-ar vedea, Fredrik ar face pe el.

Sandra

Sora mea mi-a lăsat la dispoziție casa ei de pe plajă ca să reflectez în liniște asupra a ceea ce era mai bine pentru mine: dacă să mă căsătoresc sau nu cu tatăl copilului meu. Eram însărcinată în luna a cincea, iar ideea de a-mi forma o familie era din ce în ce mai puțin clară, deși era adevărat și faptul că îmi lăsasem serviciul, dând dovadă de o inconștiență totală, și asta tocmai acum, când este foarte greu să găsești serviciu și avea să-mi fie greu să cresc singură un copil. Deocamdată, făceam naveta cu un copil în burtă, dar mai târziu... Mama mă-sii! Aveam să sfârșesc prin a mă căsători din comoditate? Îl iubeam pe Santi, dar nu atât de mult pe cât știam că pot ajunge să iubesc. Lui Santi îi lipseau foarte, foarte puține lucruri pentru a fi marea mea dragoste. Deși s-ar putea și ca marea iubire să nu existe decât în mintea mea, precum cerul, infernul, paradisul, Pământul Făgăduinței, Atlantida și toate acele lucruri care nu se văd și pe care știm dinainte că nu le vom vedea niciodată.

Nu aveam chef să iau nicio hotărâre definitivă. Îmi făcea bine să mă gândesc superficial și fără apăsare la diferitele posibilități, la fel de inaccesibile deocamdată ca norii, în timp ce în frigider mai era mâncare, și copilul meu încă nu se născuse, și nu-mi cerea nimic. Era o situație destul de bună, care, din păcate, avea să țină puțin, pentru că sora mea găsisese deja un chiriaș pentru luna noiembrie.

Era sfârșitul lui septembrie și încă mai puteam să ne bălăcim și să facem plajă. Pe la jumătatea lunii, casele dimprejur erau deja încuiate până vara viitoare sau erau folosite doar în unele weekenduri sau în

zilele libere. Doar câteva funcționau pe tot parcursul anului, ca a noastră, care, noaptea, fiind atât de puține case și atât de împrăștiute, cu luminile aprinse, se vedeau a fi extrem de însingurate. Iar această atmosferă îmi plăcea, până când mi se făcea dor de cineva cu care să vorbesc sau care să fie prin preajmă, să facă zgomot, și atunci mi se năzărea să-mi aduc aminte de Santi. Erau momente de slăbiciune, acele momente care determină cuplurile să rămână împreună mult timp, ca părinții mei. Gândul la ei era singurul care îmi dădea curaj să înfrunt momentele de singurătate. Știam că, dacă nu le înfruntam acum, nu aveam să le mai înfrunt niciodată în tot restul vieții mele.

Ca să mă duc la plajă trebuia să iau motocicleta, una marca Vespino, pe care mă preveniseră sora, cumnatul și nepoții mei, de nemărate ori, să nu-mi treacă prin cap să o parchez fără să-i pun lanțul. Pe când luam micul dejun și udam florile (una dintre obligațiile pe care sora mea mi le impusese), băgam într-o pungă pe care scria Calvin Klein un număr vechi al unei reviste, pe care o scosesem dintr-un coș de nuiele, o sticlă cu apă, parasolarul și un prosop, și plecam să mă tolănesc pe nisip. Sub razele de soare nu existau necazuri. Turisții practic dispăruseră. Aproape întotdeauna mă întâlneam cu aceeași oameni pe porțiunea de drum pe care obișnuiam să o străbat la pas lejer, când mă plictiseam să mai stau întinsă: o doamnă cu doi cățeluși, mai mulți pescari așezați lângă treștiile aplecate, un negru în halat cu glugă care probabil că nu avea un loc mai bun unde să se ducă, cei care alergau pe plajă și un cuplu de pensionari străini sub o umbreluță cu flori mari, cu care deja schimbam saluturi din priviri.

Datorită lor nu mi-am pierdut cunoștința în acea dimineață și nu am căzut lată pe nisip, ci doar m-am așezat în genunchi și am vomitat. Era prea cald, una dintre acele zile în care termometrul urcă atât de mult că aproape se sparge. Șapca cu cozoroc făcea prea puțină umbră și îmi uitasem sticla cu apă. Uneori, cei care îmi spuneau că sunt un dezastru aveau dreptate. Îmi spuneau asta toți cei care mă cunoșteau cât de cât. Dacă nu mi-o spuneau de la început, mi-o spuneau mai târziu, „ești un dezastru“, și dacă ți-o spune toată lumea de-a lungul

întregii tale vieți, un motiv trebuie să existe. Ridicându-mă în picioare, cu prosopul pe mine, mi s-a făcut greață, totul se învătea cu mine, dar, cu toate astea, am reușit să ajung, clătînându-mă, pe malul apei ca să mă răcoresc, și atunci nu am mai putut și am vomitat. Mâncasem prea mult la micul dejun; de când rămăsesem însărcinată, teama de a nu leșina mă făcea să mănânc până nu mai puteam. În momentul acela, cuplul de pensionari străini s-a apropiat alergând cât de repede sunt în stare să alerge niște bătrâni pe nisipul fierbinte. A durat o eternitate până au ajuns, eu îmi cufundam mâinile în nisipul ud, încercând să mă agăț, în timp ce nisipul se destrăma de fiecare dată.

„Doamne Dumnezeu, nu mă lăsa să mor“, mă gândeam eu, când niște mâini mari și osoase m-au apucat. Apoi am simțit prospețimea apei în gură. O mână îmi tamponă fruntea și-mi trecu prin păr. Auzeam cuvintele, ciudate și îndepărtate, nu înțelegeam nimic. M-au așezat pe nisip și am văzut că era vorba despre cuplul de străini. Bărbatul aduse o umbrelă de soare, umbrela de soare cu flori mari sub care ei se protejau mereu și cu care își marcau teritoriul. În mod evident, era mai ușor să aducă umbreluța aici decât să mă ducă pe mine până la umbreluță.

– Ești bine? Acestea au fost primele lui cuvinte rostite în spaniolă.

Am încuviințat.

– Putem să te ducem la spital.

– Nu, mulțumesc, mi-a picat greu micul dejun.

Femeia avea ochii mici și albaștri și și i-a oprit asupra burții mele, care îmi ieșea din bikini puțin bombată și rotundă. Nu am lăsat-o să mă întrebe.

– Sunt însărcinată. Uneori mâncarea nu-mi prieste.

– Odihnește-te acum, spuse ea făcându-mi aer cu un evantai de ziar în care am văzut dublu cuvintele Nordic Club. Mai vrei apă?

Am băut mai multă apă în timp ce ei mă observau fără să clipească, de parcă m-ar fi susținut cu privirile.

După o vreme, când probabil erau mai amețiți decât mine, s-au încăpățânat să mă însoțească până la motocicletă și apoi să meargă în

urma mea cu mașina lor, în caz că aș fi leșinat pe șosea. Mergeam atât de încet încât toată lumea ne claxona și, de îndată ce am pătruns pe drumul în al cărui capăt stâng casa surorii mele părea vârată cu greu, am apăsât pe claxon și le-am făcut un semn de rămas-bun cu mâna.

Poate că ar fi trebuit să îi invit să bea ceva, să stăm puțin pe verandă, unde adia de obicei o briză destul de plăcută. Mă uram că nu fusesem mai amabilă, căci le stricasem ziua de plajă, deși nu era mai puțin adevărat și faptul că nu le-ar prinde rău acestor cupluri de bătrâni care se plimbau toată ziua contemplând priveliștea să le fie întreruptă această monotonie. M-am stropit cu furtunul și m-am tolănit la umbră într-un hamac. Nu voiam să mă gândesc la ameteala de pe plajă, pentru că nu voiam să mă simt vulnerabilă, de acum înainte trebuia să am mai multă grijă, căci adevărul era că trupul meu nu mai era ca înainte și-mi provoca surprize.

Julián

M-a enervat că a trebuit să-mi cheltui o parte din economii pentru un loc la clasa business, am făcut asta ca să o liniștesc pe fiica mea și pentru că voiam să ajung la destinație în cea mai bună formă posibilă, să nu bat drumul în zadar și tocmai de aceea m-am mărginit să-mi mănânc meniul cu o bere fără alcool și, după ce mi-am îndepărtat cum am putut gândurile negre din minte, am dormit ca un îngerăș, în timp ce alți pasageri continuau să bea whisky *on the rocks*.

Nu contam pe faptul că Salva ar veni să mă ia de la aeroportul din Alicante, nici măcar nu-mi răspunsese la scrisoarea prin care îl anunțam în ce zi sosesc. Oare cum o fi arătând acum? Poate că nu aveam să-l recunosc. Nici el pe mine, desigur. În orice caz, m-am uitat la plăcuțele pe care le țineau oamenii care așteptau în spatele cordonului de siguranță și am căutat să ies cât mai mult în evidență, sperând ca Salva să vină dintr-odată spre mine și să mă îmbrățișeze. Până când, după aproape un sfert de oră, m-am hotărât să mă îndrept spre stația

LBRIS

We know
books

Stephanie Kallos
vieți în mozaic

1

Margaret

Când Margaret Hughes a aflat că are o tumoare pe creier, s-a uitat îndelung la imaginile în alb-negru expuse pe panoul iluminat din spatele biroului medicului ei – „felii” le numise el. Rămase surprinsă, căci creierul ei semăna cu două jumătăți de nucă stafidite.

Doctorul îi vorbea de cisterne¹, vase de sânge, ventricule, o stea. De celule care uitaseră să moară. Era atât de complicat, atât de dificil de înțeles, dar, dacă era să fie sinceră, nu avea pe cine altcineva să învinovățească, decât pe sine. Ea era cea care insistase să i se arate imaginile, cea care-l pusese să promită că va fi direct, că-i va spune *numele* fiecărui lucru și că-i va explica de ce avea durerile acelea de cap, scăpările verbale, erorile de cogniție și halucinațiile. Faptul că medicul continua să se refere la imagini numindu-le „felii” înrăutățea și mai mult situația; Margaret fusese atât de agitată înainte de a veni la programare, încât plecase de acasă fără să-și termine micul dejun.

¹ Cavități pline cu lichid cefalorahidian sau cu limfă (n.tr.)

Doctorul Leising îi arăta excrescența tumorală, sau cum i-o fi zis el, așa cum apărea pe felia coronală numărul 16. Margaret simțea cum îi ghiorăiau mâțele.

„Nu-mi vine să cred, își spuse ea. Am uitat să mănânc pâinea prăjită cu dulceață.“

Doctorul își încheie discursul și o întrebă cum dorea să procedeze, ce tratament voia să urmeze și dacă voia să sune pe cineva.

– Pe Stephen, poate? îi sugeră el, destul de anemic. Nu crezi c-ar vrea să știe și el?

Ei bine, firește că fostul ei soț ar fi vrut să știe. Cuplurile nu trec prin ce trecuseră ea și Stephen fără să se creeze o oarecare legătură trainică – chiar și (deși puțini oameni înțeleg) un soi de dragoste complicată, ca între tovarăși de luptă.

Însă era ceva iritant în tonul vocii doctorului Leising – ca și cum acesta credea că ea n-ar trebui să audă diagnosticul în lipsa unui umăr de bărbat pe care să plângă. De parcă n-ar fi putut să se descurce și fără să beneficieze de sfatul cuiva care să joace rolul de tată. Margaret se descurcase singură aproape toată viața. Nu avea să fie acum forțată, compătimită sau păcălită. „Oi arăta eu ca o bătrânică simpatică și neajutorată, gândi ea, dar nu voi permite să fiu tratată în consecință.“

Puse câteva întrebări la obiect. Răspunsurile doctorului Leising i se părură inacceptabile, evazive, arogante. Apoi acesta începu să vorbească din nou despre „feliile“ ei. Oare avea să se termine vreodată?

Margaret nu mai putu să asculte, așa că se scuză spunând că trebuie să meargă la toaletă, coborî cu liftul, ieși din clădire și merse până dădu de o cafenea pe vitrina căreia erau scrise cuvintele „Deserturi et caetera“. Chibzui o clipă. În rarele ocazii când trebuia să iasă din casă, făcea în așa fel încât să intre cât mai puțin în contact cu oamenii; pe de altă parte, îi era atât de foame, încât i se făcuse greață. Aruncând o privire înăuntru, Margaret văzu că

localul era deschis, dar că nu era nici un client la masă. Acest lucru o mulțumi, așa că intră.

Înăuntru era o vitrină plină cu plăcinte, cu fursecuri și cu fel de fel de prăjituri asortate, toate prezentate cu mare artă. Margaret le șopti numele: *Génoise à l'orange*; *Mousse au chocolat*; *Crème brûlée*; *Roulade à la confiture*¹. Deja se simțea mai bine. Deasupra tejghelei atârna o tablă mare, pe care era scris cu cretă meniul, care includea sendvișuri și supe, dar și deserturi.

O fată anorexică cu părul negru-albăstrui tuns scurt și cu ruj negru pe buze vorbea la telefon în spatele tejghelei.

– Mă doare-n cot, Jimmy, spunea ea printre dinți cu glas iritat, NU SE POATE să folosești storcătorul de fructe la ora trei dimineața, oricât de mult ți-ar da „vata“² bătăi de cap!

Margaret îi făcu semn.

– Trebuie să închid. Pa! Fata puse receptorul în furcă și dădu fuga spre tejghea. Spuneți, rosti ea printre dinți. Cu ce vă servesc?

– Toate arată bine, spuse Margaret. Cercetându-i chipul mai de aproape, Margaret văzu alarmată că fata avea un inel de aur în nara dreaptă. Încercă să nu se uite insistent. Care e supa zilei?

– Supă de mazăre uscată, răspunse fata și-și trase nasul.

„Doamne, își spuse Margaret, sper că nu e răcită.“

– Păi, în cazul ăsta... o să iau o prăjitură cu brânză și cu zmeură, o felie de pară trasă în ciocolată, cremă de zahăr ars și tartă cu glazură de caramel.

– Le serviți aici sau la pachet?

– Aici, te rog.

¹ Genoveză cu portocale, spumă de ciocolată, cremă de zahăr ars, ruladă cu dulceață. (în lb. franceză, în orig.)

² Una dintre componentele de bază ale sistemului fiziologic și psihologic în ayurveda (n.tr.)

Cercel-în-nas începu să apese de zor butoanele unui calculator mic. Avea unghiile date cu oja albastru-închis cu sclipici. Arătau ca niște galaxii în miniatură.

- Doriți frișcă la tartă?
- Ce anume? întrebă Margaret.
- Frișcă. La tartă.

– Nu, mulțumesc, spuse Margaret pe nerăsuflăte. Apoi se răzgândi. Ba da! De ce nu? Să fie cu frișcă!

- Mai doriți și altceva?
- Poate niște ceai. Aveți ceai de mentă?
- Luați loc la masă, spuse Cercel-în-nas. Vi-l aduc când e gata.

Margaret aștepta să i se servească prăjiturile. Pe pereții cafenelei erau fotografii alb-negru ce înfățișau clădiri pustii, străzi, docuri și parcuri. Margaret nu le dădu prea multă atenție. În fotografii nu apăreau oameni, și ceva legat de momentul zilei ales de fotograf sau de unghiul din care le făcuse transforma până și cele mai inofensive obiective – feribotul care ducea din Seattle la Bainbridge, pergola din Pioneer Square, Turnul Smith – în lucruri cu un aer amenințător, apocaliptic. În acele fotografii Seattle părea un oraș fantomă, imaginile îi aminteau lui Margaret de un film vechi... Cum se numea? Acțiunea se desfășura în New York; era despre sfârșitul lumii... O tulburase foarte mult filmul, deși nu putea spune de ce. Nu izbutea nici în ruptul capului să-și amintească numele lui.

– *Lumea, trupul și diavolul*, spuse Cercel-în-nas când sosi la masa ei.

– Poftim?

– Filmul acela vechi, alb-negru, despre sfârșitul lumii. Spuneți că nu vă amintiți numele lui.

– Așa spuneam?

– Îhî. Cercel-în-nas începu să pună pe masă farfuriile și ceaiul pe care le adusese pe o tavă mare. Cu Harry Belafonte, Inger Stevens și Mel Ferrer. *Lumea, trupul și diavolul*.

– Aha. Da.

– Sau poate vă referiți la filmul *Pe plajă*.

– Nu cred.

– Cu Gregory Peck, Ava Gardner și Fred Astaire. În regia lui Stanley Kramer.

– Nu... mi l-aș fi amintit pe Fred Astaire!

– Sau poate vă gândiți la *Punctul limită*. Cu Henry Fonda în rolul președintelui.

– Nu, cred că ai avut dreptate, era primul film.

Cercel-în-nas își scoase pieptul în afară și anunță:

– Sunt studentă la Film.

– Înțeleg. Margaret zâmbi și încuviință. Se forță din nou să nu se holbeze la cercelul ei din nas. Trebuie să fie foarte interesant!

Cercel-în-nas oftă.

– Mai aveți nevoie de ceva?

– Nu! Mulțumesc! Arată minunat!

Cercel-în-nas își reluă locul din spatele teighelei.

Margaret scoase din portofel o fotografie mică și îngălbenită; era o poză de-a lui Daniel la școală, pe vremea când acesta avea opt ani. O privi îndelung.

Lucrurile erau destul de simple, de fapt.

După cum spunea Robert Leising, care și-a luat doctoratul în medicină, și diverși alți colegi de-ai săi neurologi, oncologi și alții cu care acesta se consultase, Margaret suferea de o tumoare malignă foarte des întâlnită: „astrocitom“. O stea care creștea încet. Tratatamentul tradițional consta în operație, urmată de radioterapie.

– Care e pronosticul? întrebă ea.

– Păi, zisese doctorul Leising luând unul dintre cele șase filme de pe panoul luminat și cercetându-l cu atenție, ce vârstă ai dumneata?

„De parcă n-ar ști“, își spusese Margaret.

– Șaptezeci și cinci.

– Șaptezeci și cinci. Doctorul Leising încuviințase gânditor. Înainte de a relua studiul filmului, îi aruncase o privire lui Margaret. În funcție de caracteristicile tumorii – pe care nu putem să le știm cu certitudine până nu pătrundem înăuntru și înlăturăm

tot ce se poate –, cu tratament, poți la fel de bine să trăiești ani buni de-acum încolo sau numai vreo doi.

– Ce șanse am?

Doctorul Leising nu-și ridicase privirea.

– Douăzeci și cinci la sută.

– Cu tratament?

– Da.

– Și ce se întâmplă dacă nu facem nimic?

– Cum adică?

– Dacă și așa am douăzeci și cinci la sută șanse să trăiesc, de ce nu o lăsăm în pace?

– Cred că n-am fost destul de clar, Margaret, spusese doctorul Leising, ca și cum s-ar fi adresat unei toante.

Și începuse din nou să vorbească despre feliile ei, într-un fel care constituia cu siguranță metoda Asociației Medicilor din America de a-și impune punctul de vedere prin discursuri interminabile.

Așadar, avea de ales. Fie urma un tratament îndelungat și mai devreme sau mai târziu murea, fie nu urma nici un tratament și rezultatul era același.

– S-a întâmplat ceva? Cercel-în-nas se întorsese. Nu v-ați atins de nimic.

Margaret înghiți cu noduri. Acum, cu atâta mâncare delicioasă în fața ei, nu-i mai era foame. Luă o gură de ceai, din politețe.

– E nepotul dumitale? întrebă Cercel-în-nas, aplecându-se să vadă poza mai bine. E drăguț!

„E destul de tinerică dacă-i dai machiajul jos, își dădu seama Margaret. Și mult prea slabă.“

– Pot să-ți pun o întrebare intimă?

Cercel-în-nas ridică din umeri.

– Ce anume?

– Ei bine, presupun că e o întrebare destul de banală, dar, dacă ai afla că mai ai puțin de trăit, poate un an sau doi, cum ți-ai petrece timpul?

Fata se încruntă. Își cojea distrată oja de pe unghii și spre podea cădea o ploaie de sclipici argintiu. Margaret încerca să urmărească cu privirea traiectoria acestuia, însă sclipiciul părea să se evapore pe traseu.

– Presupun că m-aș gândi la ce mă sperie cel mai mult – legat de relații, adică – și așa face acest lucru. Aș face exact contrariul a ceea ce am făcut mereu.

Margaret o cercetă cu luare-aminte. Crezuse întotdeauna că oamenii care au îmbrățișat curente dramatice din modă compen-sau de fapt un caracter obtuz înăscut sau o nesiguranță cronică. Se așteptase ca o persoană precum Cercel-în-nas să ofere un răspuns superficial la întrebarea destul de banală pe care i-o adresase. „Aș zbura cu deltaplanul! Aș naviga în jurul lumii! Aș participa la întreceri de baloane cu aer cald!“ Ceva în genul ăsta.

– Ar fi ultima șansă de a te debarasa de toate obiceiurile de până acum, nu-i așa? continuă fata. Apoi se surprinse frământându-și mâinile și se opri imediat. Uitați nota de plată. Plătiți după ce terminați.

Se întoarse la locul ei, oarecum gânditoare.

Margaret se gândi la obiceiurile ei de-o viață. Se uită la poza lui Daniel. Acesta era la vârsta când majoritatea copiilor știu că sunt pozați. Însă chipul lui era relaxat, serios și pe el se citea înțelepciune.

„Poți să-ți dai seama clar cum o să arate la douăzeci de ani“, își aminti Margaret ce-i spusese lui Stephen cu ani în urmă, când sosise de la școală pachetul pe care-l comandaseră: o fotografie 8x10, două 5x7, patru 3x5 și o grămadă de poze de portofel.

Însă Daniel nu avea să împlinească douăzeci de ani. Fotografia 8x10 rămăsese neînramată. Pozele de portofel n-aveau să fie niciodată date prietenilor de la școală sau profesorilor. Margaret se întreba dacă Stephen mai păstra încă în portofel poza fiului lor, alături de cele ale copiilor pe care îi avea cu a doua soție și pe care cu siguranță le purta cu el. Pozele copiilor care trăiau.

– Jimbo? Cercel-în-nas vorbea la telefon cu voce blândă. Îmi cer scuze că am țipat la tine mai devreme... Și eu te iubesc. Vrei să trec să cumpăr niște înghețată Häagen-Dazs când vin spre casă?... Nu, nu glumesc.

Poate că era vremea unei schimbări. O comutare a sentinței. Margaret știa prea bine de ce anume era nevoie. Daniel o privea și el, iar în ochii lui nu se citea nici iertare, dar nici condamnare, ci înțelepciunea detașată, iubitoare, a unui mic călugăr. Margaret puse fotografia înapoi în portofel, luă o gură de ceai și așteptă ca Cercel-în-nas să închidă telefonul.

– Fii draguță, scumpo, îi strigă, poți să-mi împrumuți un pix?

– Sigur. Sunteți scriitoare?

– O, nu, răspunse Margaret automat. Sunt... „Pot să fiu oricine vreau, gândi ea. Absolut oricine.“ Sunt femeia care a inventat storcătorul de usturoi.

– Aha. Cercel-în-nas îi înmână pixul. Mă duc să mai aduc niște apă fierbinte pentru ceaiul dumneavoastră.

– Mulțumesc, draga mea! Ești foarte amabilă.

Margaret întoarse nota de plată pe cealaltă parte și începu să scrie. „Ofer spre închiriere cameră în casă mare lângă Dealul Capitoliului. 250 de dolari. Toate utilitățile incluse. Contractul se reînnoiește în fiecare lună. Toaletă proprie...“ Până să se declare mulțumită de cum suna anunțul, îi reveni și pofta de mâncare. Începu cu crema de zahăr ars.

„Magnifique!¹ își spuse în sine ea, fără să-i pese că localul începuse să se umple de oameni și că nu mai era singură. C'est parfait!²“

*

¹ Nemaipomenit! (în lb. franceză, în orig.)

² E perfect! (în lb. franceză, în orig.)

Înainte de a da anunțul, avea să fie nevoită să ceară permisiunea. Firește că avea să o facă. Nu putea să primească chiriași nitam-nisam fără să se consulte și cu ceilalți locatari. La urma urmei, locuiau de-o viață împreună. Ea se îngrijise de ei, îi păstrase curați, perfecți, le oferise adăpost. Cu excepția celor câțiva ani când împărțise casa cu Stephen și cu Daniel, o avuseseră în întregime doar pentru ei. Devotamentul ei era de necontestat. Totuși, știa că aceștia aveau să se simtă amenințați. Nu aveau să tolereze niciodată o decizie unilaterală. Era nevoie de tact, de iscusință și de diplomatie ca să izbutească. Intenționa să-și vândă ideea agresiv.

Firește, vor dori să știe cu ce se alegeau din toată această situație. Și vor avea dreptate. Va trebui să găsească ea ceva.

Laudă? Admirație? S-ar putea să fie un stimulent. Aveau să-i vadă și alți ochi. Ce putea fi rău în asta? Aveau să fie priviți cu admirație și aplauzați și de altcineva în afară de ea. Asta ar trebui să le fie suficient celor mai mulți dintre ei. Oricum, majoritatea erau cam superficiali. Le plăcea la nebunie să fie măguliți. Da, s-ar putea să meargă. Și nu avea de gând să primescă oameni neîndemânatici sau grosolani, asta era lucru sigur. Îi asigura de acest lucru și pe cei mai rezervați. Nu-i păștea nici un pericol.

Gata, era stabilit.

Următoarea întrebare era cum avea să aducă în discuție subiectul. Cu cine avea să vorbească prima dată? Cine avea să fie cel mai receptiv la schimbare?

Cu siguranță, nu supierele; luate laolaltă, erau total lipsite de imaginație și conservatoare. Măcar vasele pentru plăcinta de vânat aveau simțul umorului, însă erau lașe și luau mereu partea vaselor care aveau capac. Ceea ce elimina ceainicele, caserolele și așa mai departe. Era o problemă spinoasă, căci multe dintre ele formau clăci. Bibelourile ieșeau din discuție; oricât s-ar fi străduit, nu putea să li se adreseze fără să pară că le vorbește cu superioritate, și din această cauză acestea nu puteau să o sufere. S-ar putea ca o ceașcă